

Marynarz statku morskiego

835003

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Celem pracy marynarza statku morskiego jest wykonywanie podstawowych prac związanych z prawidłową eksploatacją statku oraz jego konserwacją. W zawodzie tym ze względu na dużą różnorodność wykonywanych zadań wyodrębniły się pewne specjalności:

§ marynarz

§ starszy marynarz

§ motorzysta

§ sternik

§ sondażysta

§ bosman

I tak marynarz oraz starszy marynarz wykonują zadania związane z utrzymaniem porządku i dobrego stanu urządzeń znajdujących się na wyposażeniu statku morskiego. Wykonują drobne remonty, sprzątają, splatają liny, a także pracują przy załadunku i wyładunku towarów, pełnią służby wachtowe i trapowe. Motorzysta dba o sprawne działanie silników, wirówek i innych urządzeń znajdujących się w maszynowni, sprawdza poziom paliwa, smarów i w razie konieczności uzupełnia ich braki.

Motorzysta dokonuje napraw i remontów urządzeń znajdujących się w maszynowni. Do najważniejszych zadań sternika należy sprawne i bezpieczne prowadzenie statku morskiego na podstawie otrzymanych poleceń oraz zgodnie z mapami, wskazaniem urządzeń kontrolno-pomiarowych i nawigacyjnych. Sondażysta odpowiada przed przełożonymi za szczelność zbiorników i innych urządzeń przepływowo-ściekowych. Bosman sprawuje funkcje nadzorujące (podobnie jak brygadzysta na lądzie), rozdziela pracę innym marynarzom i odpowiada za ich wykonanie przed przełożonymi (oficerem, kapitanem).

Marynarz w swojej pracy używa różnorodnych narzędzi i urządzeń technicznych. Wykonując prace porządkowo-remontowych posługuje się prostymi przyrządami np. młotkiem do obstukiwania rdzy, wiertarką.

Posługuje się także bardziej skomplikowanymi urządzeniami techniczno-pomiarowymi (np. sondy, radary, sonary) oraz windami i podnośnikami. Korzysta także ze sprzętu biurowego (komputer, faks, telefon) oraz korzysta z urządzeń komunikacyjnych (krótkofalówka, interkom) oraz sprzętu radarowego.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Marynarz statku morskiego wykonuje swoją pracę w różnych miejscach statku. Pracuje on na pokładzie (remonty, konserwacje, obserwacje), w maszynowni oraz w ładowni (załadunek i wyładunek towarów) i na mostku kapitańskim.

Częste przebywanie na wolnym powietrzu przy wciąż zmieniających się warunkach pogodowych stwarza niedogodności i utrudnienia w pracy marynarza.

Należą do nich ciągłe zmiany temperatury (mróz, upał) oraz zmiany wilgotności powietrza. Podczas przebywania wewnątrz statku (maszynownia, ładownia) narażony on jest na hałasy o różnym natężeniu, wibracje oraz zmiany intensywności oświetlenia.

W związku z ciągłym stykaniem się przez marynarza z urządzeniami kontrolno-pomiarowymi (komputery, radary, sonary) oddziałują na niego pola elektromagnetyczne emitowane przez te urządzenia. W związku z powyższym marynarz narażony jest na choroby skóry, wszelkiego rodzaju choroby zakaźne, inwazyjne i urazy słuchu. Bardzo często marynarze zapadają na kamicę układu moczowego, którą wywołuje picie słodkiej wody przechowywanej przez długi czas w zbiornikach statku. Marynarze cierpią także na różnego rodzaju nerwice, a podczas pracy w trudnych warunkach sztormowych zdarzają się urazy ciała, takie jak stłuczenia i złamania kończyn.

warunki społeczne

Praca marynarza statku morskiego ma charakter zespołowy, jednak wiele czynności wykonywanych jest indywidualnie. W związku z tym, że marynarz współpracuje z innym ludźmi, istnieje możliwość powstawania konfliktów, a więc marynarz powinien być dobrym organizatorem, a w razie potrzeby konsultować się ze współpracownikami. Podczas pracy marynarz kontaktuje się z przełożonymi i współpracownikami przy użyciu głosu, umownych gestów, w formie pisemnej, jak również przy użyciu sprzętu komunikacyjnego i kodów świetlnych.

warunki organizacyjne

Praca marynarza statku morskiego jest pracą zmianową, tzn. że obowiązki swe wykonuje on w różnych porach dnia i nocy. Czas zmiany jest zróżnicowany i w zależności od specjalności marynarza trwa od 3 do 12 godzin, również w sobotę, niedzielę i święta. Czas pracy zależy też od sytuacji pogodowej na morzu, otrzymanych zadań oraz sytuacji awaryjnych. Praca jest zrutynizowana i ściśle nadzorowana przez przełożonych. W pracy marynarz jest podwładnym, ale może być zwierzchnikiem (bosman).

Podczas pełnienia obowiązków jest on odpowiedzialny za wykonywaną pracę, powierzone mu wyposażenie i urządzenia oraz za bezpieczeństwo i zdrowie współpracowników. Wykonując swój zawód często przebywa poza granicami ojczystego kraju nawet przez dłuższy czas. Podczas rejsów marynarz ubiera się dowolnie, a przy pracach w strój roboczy (kombinezon), w szczególnych przypadkach zaś w specjalistyczną odzież ochronną.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na specyficzne miejsce pracy marynarza, jakim jest statek, wydaje się, że jego najważniejszą cechą powinna być odwaga, poparta samokontrolą i umiejętnością działania w zespole. Cechy te są przydatne podczas złych warunków atmosferycznych (sztormów), gdy statek i ładunek są w ciągłym niebezpieczeństwie. W tych niesprzyjających warunkach, gdy statek ma duże przechyły, marynarzowi przydatny jest dobry zmysł równowagi, odpowiednia koordynacja wzrokowo-ruchowa oraz refleks i umiejętność pracy w szybkim tempie. Marynarz statku morskiego często posługuje się precyzyjnymi narzędziami i korzysta ze skomplikowanych urządzeń, potrzebne mu są więc uzdolnienia techniczne, oraz powinien bez trudu przerzucać się z jednej czynności na drugą. Podczas pełnienia służby nocnej, przy zmniejszonej widoczności (mgła), przydatny jest dobry wzrok, zdolność koncentracji oraz spostrzegawczość. Ponieważ marynarz bardzo często przebywa na swoim stanowisku przez długi czas w niewygodnej pozycji i monotonnym otoczeniu, stąd ważną cechą jest wytrzymałość na długotrwały wysiłek oraz umiejętność pracy w izolacji. Marynarz pozostaje w zależności od zwierzchników i współpracuje z innymi członkami załogi, powinien więc łatwo nawiązywać kontakty, ale i umieć się podporządkować. Bardzo też pomaga mu niezależność i umiejętność kierowania ludźmi, gdyż często występuje w roli zwierzchnika. Marynarza powinna cechować wytrwałość oraz pewna doza ciekawości, bo przecież odwiedza wiele obcych i egzotycznych zakątków świata.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca marynarza statku morskiego zaliczana jest do prac ciężkich. Największe znaczenie w tym zawodzie ma dobra ogólna sprawność fizyczna, a w szczególności duża sprawność układu krążenia i narządów równowagi. Bardzo istotne znaczenie ma sprawność układu kostno-stawowego, mięśniowego i oddechowego. Istnieją przeciwwskazania do pracy w zawodzie marynarza.

Do najpoważniejszych należą:

§ nowotwory złośliwe

§ choroby zakaźne i pasożytnicze

§ choroby układu krążenia, oddechowego, trawiennego i moczowo-płciowego

§ choroby układu nerwowego i ruchowego

§ choroby skóry, słuchu, wzroku i uzębienia

Ze względu na specyfikę pracy na morzu nie istnieje możliwość zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Aby podjąć pracę w zawodzie marynarza statku morskiego należy legitymować się świadectwem ukończenia szkoły zawodowej lub średniej. Trzeba też ukończyć kursy specjalistyczne, jak kurs starszego marynarza lub motorzysty, posiadać dyplom bosmana lub sternika oraz kursy BHP i ppoż., indywidualnych technik ratownictwa morskiego, spawacza elektryczno-gazowego oraz obsługi komputera. Niezbędna jest znajomość języka angielskiego lub niemieckiego. Do pracy tej preferowani są mężczyźni do 45 roku życia.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W każdej ze specjalności, składających się na zawód marynarza statku morskiego, istnieje możliwość awansu na wyższe szczeble kariery zawodowej. Uzależnione to jest tylko od chęci do nauki, doskonalenia się i podwyższania swoich kwalifikacji zawodowych na szkoleniach i specjalistycznych kursach oraz na zaocznych studiach o specjalności morskiej.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Osoby chcące podjąć pracę w zawodzie marynarza lub powrócić do niego po dłuższej przerwie, a będące w starszym wieku, mogą to uczynić do 45 roku życia. Wystarczy tylko spełniać warunki opisane w rozdziale „Warunki podjęcia pracy w zawodzie” i odznaczać się dobrym stanem zdrowia.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- rybak morski
- marynarz żeglugi śródlądowej
- oficer pokładowy statku morskiego
- robotnik budownictwa wodnego

Polecana literatura

Polska Żegluga Morska „BRYZA” (miesięcznik)

L. Milian Zawód marynarza floty transportowej-studium monograficzne, Gdynia 1974

Nautologia (kwartalnik), Polskie Towarzystwo Nautologiczne